

Klimaatmafia in internationaal waterbeheer

Als gevolg van alle politieke discussies over de vermeende klimaatmafia lijkt het erop dat de publieke opinie aan het veranderen is, waarbij het uitgangspunt is dat de klimaatverandering vooral een hype zou zijn.

Geen zorgen meer over de toekomst. Gewoon doorgaan met verder consumeren, alle grondstoffen opmaken en leven alsof de wereld ophoudt na onze dood. Dit hedonistische en egocentrische wereldbeeld, waarin verbondenheid met elkaar vooral tot stand komt in gedeeld ongenoegen en wantrouwen, roept in mijn ogen direct de vraag op of dit een correcte visie kan zijn. Datzelfde geldt overigens voor de groenfetisjisten, die niet kunnen nalaten met een zurig gezicht vooral angstbeelden over de toekomst te gebruiken om de mensheid verder te brengen.

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat de waterwereld daar toch iets genuanceerder instaat. Als je bezig bent met water realiseer je je al snel dat een duurzame omgang met deze grondstof een belangrijke voorwaarde is voor ons welzijn en welbevinden. Schoon water, geen wateroverlast en veilige waterkeringen wil iedereen. Het is dan ook logisch dat de watersector in principe streeft naar een zo laag mogelijke negatieve impact van haar handelen.

Het boek 'Climate Change and Water' licht verschillende voorbeelden toe, die laten zien dat de waterhoeveelheid op veel plekken in de wereld voortdurend wijzigt, wat leidt tot enerzijds vergaande wateroverlast en anderzijds vergaande droogte. Een goed voorbeeld daarvan schetst Smith in een hoofdstuk over de Verenigde Staten. In het noordoosten neemt de neerslagintensiteit toe, terwijl in het westen van de VS de droogte oprukt. Deze en andere voorbeelden laten zien dat ingespeeld zal moeten worden op deze veranderingen. Waterbeheer moet flexibeler worden om dit ook waar te kunnen maken.

Het prettig leesbare boek is onderverdeeld in drie delen. Het eerste deel gaat in op de

vraag hoe de impact van het veranderende klimaat te bepalen is. In het tweede deel staan oplossingen voor het beperken van de klimaatveranderingen (mitigatie) en het derde deel geeft aan hoe in te spelen op de gevolgen van het veranderende klimaat (adaptatie). Het eerste deel kent een aantal Nederlandse bijdragen gericht op het bepalen van de klimaatvoetafdruk bij drinkwaterbedrijven en de gehele waterketen. Daarnaast een hoofdstuk over het bepalen van de watervoetafdruk van biobrandstof (Universiteit van Twente). Het is goed om te realiseren dat de hoeveelheid water die nodig is om biomassa te kweken voor gewassen als mais en suikerbieten, veel gunstiger uitpakt dan voor bijvoorbeeld soja. In landen waar dus al een dreigend watertekort is, zou dit zeker moeten worden meegenomen en in bijvoorbeeld de kosten naar voren moeten komen.

In de hoofdstukken over mitigatie wordt vooral geschreven over het vergroten van de energie-efficiëntie van pompen en andere gebruikte hardware in de watersector. Nieuwe zuiveringstechnieken (zoals naar voren gekomen in de Energiefabriek) komen in dit boek nauwelijks aan de orde. Juist in dit hoofdstuk zou een Nederlandse auteur met de bril van de energiefabriek welkom zijn geweest. Mogelijkheden voor reductie van de uitstoot van broeikasgassen die niet aan energieverbruik zijn gerelateerd (zoals lachgas en methaan) komen helaas helemaal niet aan de orde.

Daar waar nagedacht wordt over hoe te anticiperen op de veranderende waterhoeveelheid (overlast en droogte), wordt veelal gedacht aan een grondige risico-analyse. Buiten Nederland is daarmee ook ervaring opgedaan: rond Singapore (drinkwater uit verschillende bronnen, inclusief afvalwater),

Een groep watertechnologen geeft in dit vaktijdschrift iedere maand een kritisch oordeel over recente internationale vakliteratuur. De recensenten zijn: Jelle Roorda, Arjen van Nieuwenhuijzen, Adriaan Mels, Herman Evenblij, Jeroen Langeveld, Jasper Verberk en Merle de Kreuk.

Californië (droogte), Australië (droogte en strategie om water vast te houden en gebruik te minimaliseren) en Scandinavië (rioolstelsel en planmatig aanpassen aan veranderende omstandigheden). Het boek schetst een betrouwbaar beeld van hoe je op verstandige wijze kunt omgaan met de gevolgen van de klimaatveranderingen voor het internationale waterbeheer.

Ik ben wel weer geïnspireerd geraakt door dit boek en denk dat het vooral ook zo gebruikt zou moeten worden. Het is geen naslagwerk waarin alles staat, maar geeft wel aan dat de omgeving verandert en er voldoende mogelijkheden zijn daar op in te spelen. Het vraagt creativiteit om meer te denken in kringlopen, dan uit te gaan van de eindigheid van iets dat eens is gebruikt. De oriëntatie die de Nederlandse watersector kiest voor de waterketen en de rwzi in 2030 gaat ook die kant op: (afval)water als grondstof. Juist deze paradigmaverandering is noodzakelijk om vanuit de watersector een bijdrage te leveren aan een klimaatbestendiger samenleving.

Een belangrijke conclusie die ik trek uit dit boek, is dat een strategie die inspeelt op veranderingen in waterkwaliteit en -kwaliteit - al dan niet als gevolg van een veranderend klimaat - terdege serieus moet worden genomen. Het kan niet zo zijn dat een verslechterende waterkwaliteit, wateroverlast en watertekort worden genegeerd. Laten we onze energie steken in het zoeken naar praktische oplossingen en vooral niet in discussies over de vermeende 'klimaatmafia in het waterbeheer'. De omgeving verandert en wij kunnen niet anders dan meeveranderen, dat is heel evident de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de watersector. Aan de slag dus!

Jelle Roorda (MWH)

'Climate Change and Water. International perspectives on mitigation and adaptation' van Carol Howe (CSIRO, Delft), Joel Smith en Jim Henderson (beiden van Stratus Consulting, Boulder, Colorado) is een uitgave van de American Water Works Association en IWA Publishing (ISBN 978-1-8433-9304-7), telt 290 pagina's en kost 79,13 euro.

